

Sociální informace VIII/2020

Vážení obyvatelé Prahy 4, aktuální část informací o důležitých činnostech v sociální oblasti, které poskytuje Úřad městské části Praha 4, jež jsou součástí sociálního odboru, se týkají opět tématu sociálněprávní ochrany dětí, konkrétně agendy náhradní rodinné péče (NRP). Touto oblastí se zabývá oddělení sociální prevence, které bylo již zčásti představeno v problematice kurately pro děti a mládež. Oddělení naleznete na adrese ÚMČ Praha 4, Antala Staška 2059/80b, Praha 4, ve 2. patře.

Oddělení sociální prevence (OSP)

K OSP rovněž patří sociální pracovníci, kteří se zabývají NRP. Jde o problematiku osvojení (adopce), pěstounské péče, pěstounské péče na přechodnou dobu, poručenskou péči a péči jiné fyzické osoby než rodiče.

1. Osvojení

Byť jde o jednu z forem NRP a mnozí jej považují za její „nejvyšší“ formu, je v konečném důsledku definitivním nahrazením vztahu rodič – dítě i z pohledu práva. Osvojitelé následně disponují stejnými právy a povinnostmi, jako by byli biologickými rodiči osvojených dětí, kteří disponují svými právy vůči novým rodičům. Současně zanikají práva a povinnosti původním, biologickým rodičům. Dítě tedy získává novou, náhradní rodinu.

2. Pěstounská péče

Jde o nejčastější formu NRP i z důvodu, že absence právní volnosti dětí často brání osvojení. Pěstounem se může stát fyzická osoba, případně manželé. Stejně jako v případě osvojení je nutné, aby se k věci vyjádřilo samo dítě. Zpravidla se zde bere za adekvátní hranice 12 let věku, kdy je dítě schopno definovat svůj zájem. Dlouhodobí pěstouni jsou hlavní skupinou osob pečujících, které mají povinnost uzavírat dohodu o výkonu pěstounské péče, jež přináší práva a povinnosti při tzv. doprovázení. Rodičům dětí nicméně zůstávají jejich práva a povinnosti pramenící z rodičovské odpovědnosti až na výjimky stanovené soudem. Soudy ve většině případů dávají přednost při svěřením dítěte do pěstounské péče osobě blízké, tedy pokud je to v zájmu dítěte, před jinou osobou. Pěstouni mají nárok na dávky pěstounské péče, jimiž jsou: odměna pěstouna, příspěvek na úhradu potřeb dítěte, příspěvek při ukončení pěstounské péče pro dítě, příspěvek při převzetí dítěte a příspěvek na zakoupení osobního motorového vozidla.

3. Pěstounská péče na přechodnou dobu

Předpokladem je krátkodobá, maximálně roční, dočasná péče o dítě bez aktuální péče jiné osoby, zpravidla rodiče, který se nachází ve složité sociální situaci, případně není „k dispozici“ další z důvodů (např. překlenutí doby k udělení souhlasu s osvojením apod.). Rodičům v tomto případě i nadále náleží vyživovací povinnost. Osoba, která vykonává tuto formu péče, je tzv. osobou v evidenci a má povinnost uzavřít s doprovázející organizací dohodu o výkonu pěstounské péče.

4. Poručenská péče

Opět jde o segment NRP, který zakládá povinnost poručníkům uzavírat dohodu o výkonu pěstounské péče. Poručenskou péči je nutné ustanovit v případech: úmrtí obou rodičů; pozastavení, omezení nebo zbavení rodičovské odpovědnosti obou rodičů; případně kdy jde o dítě nezletilých rodičů nebo jeden z rodičů je a druhý není znám či v rodném listě uveden. Při osobní péči náleží poručníkovi stejné dávky jako v případě pěstounské péče a pěstounské péče na přechodnou dobu. Poručníkem je jmenován zpravidla někdo blízký dítěti, případně jiná fyzická osoba, která se svou rolí však musí souhlasit. Poručník může být i v režimu veřejném, a to v případě, kdy dosud není jmenován a jeho roli dočasně vykonává tzv. veřejný poručník, tedy orgán sociálněprávní ochrany dětí. Poručník nemá vůči dítěti vyživovací povinnost, jeho práva a povinnosti jsou podobná vztahu rodiče a dítěte.

5. Péče jiné fyzické osoby než rodiče

Jde o legitimní variantu NRP, která se patrně nejvíce podobá pěstounské péči s tím, že zde nemá osoba, která o dítě pečuje, nárok na sociální dávky spojené s pěstounskou péčí. Stejně jako ostatní formy NRP má vždy přednost před ústavní výchovou. Opět se upřednostňuje osoba, která je příbuzná dítěti, aby péči vykonávala. Podobně jako u pěstounské péče jsou soudem stanoveny práva a povinnosti vůči dítěti. Oddělení sociální prevence se zabývá mimo jiné i těmito aktivitami:

- podávání návrhů k soudu na osvojení a pěstounskou péči,
- přijímání a zpracování žádostí žadatelů o NRP,
- vyhledávání dětí vhodných pro NRP ve spolupráci se zařízeními pro výkon ústavní výchovy,
- vydávání rozhodnutí o svěřením dítěte do péče budoucích pěstounů nebo budoucích osvojitelů,
- výkon funkce opatrovníka nebo poručníka nezletilých dětí,
- pravidelné sledování vývoje dětí, které byly svěřeny do výchovy jiných fyzických osob než rodičů,
- uzavírání dohod o výkonu pěstounské péče s pěstouny a poručníky, resp. sledování jejich naplňování,
- poradenství v oblasti NRP

Kontakt: vedoucí OSP Mgr. Libor Kovařík, tel. 261 192 203, e-mail: libor.kovarik@praha4.cz

Ke zmíněné agendě OSP se opět váže úzká spolupráce se širokým spektrem státních i nestátních institucí. Jedná se zejména o školská a zdravotnická zařízení, soudy, policii, státní zastupitelství, psychology, speciální pedagogy, střediska výchovné péče atd. Taktéž jsou to četné organizace disponující pověřením k výkonu sociálně-právní ochrany dětí, sociální služby nebo jiné organizace, jejichž hlavním cílem je pomoc a podpora dětem a jejich rodinám. Několik vám jich představíme.

Základním posláním **Prev-centra** je prevence rizikového chování u dětí a poskytování psychosociální pomoci osobám ohroženým závislostmi, dalšími formami rizikového chování a duševních onemocnění. Konkrétně poskytuje ambulantní poradenské, terapeutické, sociální a zdravotní služby lidem ohroženým důsledky užívání návykových látek, alkoholu, patologického hráčství nebo jinými formami rizikového chování, jejich rodinám a nejbližšímu sociálnímu okolí. Dále se zaměřuje na podporu dětí a mladých lidí v náročném období dospívání. Poradenské služby jsou cestou k dosažení zlepšení situace mladého člověka, snížení rizikového chování či k rozvoji komunikačních dovedností. Dále jde o služby rodinné terapie, které jsou poskytovány rodinám, které se potýkají s konflikty, problémy ve vztazích, v komunikaci atp.

Kontakt: tel.: 233 355 459, 242 498 335, e-mail: ambulance@prevcentrum.cz

Cílem organizace **Pro Dialog** je vykonávat sociálněprávní ochranu dítěte v situacích konfliktu mezi rodiči, zajistit dítěti právo na oba rodiče (dané Úmluvou o právech dítěte) a umožnit mu, aby si i v situaci, kdy se jeho rodiče rozcházejí či si vzájemně ubližují, mohlo vytvářet a rozvíjet vztah s každým z nich. Podporujeme dospělé (rodiče) ve schopnosti vytvářet (fyzické i psychické) prostředí, které umožní dítěti zdravý vývoj. Napomáhá dospělým, v zájmu každého jejich dítěte, v rozvoji vztahu mezi sebou coby mezi rodiči - těmi zůstávají, i když se jako partneři rozešli či rozcházejí. Dětem zajišťuje bezpečí a možnost znovuoobnovení vztahu s každým s rodiči po dobu, kdy toho rodiče nejsou schopni vlastními silami (např. není pro ně možné se bez konfliktů ani setkat nebo si předat mezi sebou své děti).

Kontakt: tel.: 737 018 662, e-mail: prodialogforum@gmail.com